

Cauza C-310/24**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

29 aprilie 2024

Instanța de trimitere:

Sofiyski rayonen sad (Bulgaria)

Data deciziei de trimitere:

22 aprilie 2024

Reclamant:

YL

Pârâtă:

„Elektrozpredelitelni mrezhni Zapad” EAD

Obiectul procedurii principale

Acțiune în constatare negativă prin care reclamantul solicită să se constate că nu datorează suma corespunzătoare consumului estimat de energie electrică aferent ultimelor trei luni anterior citirii contorului care a fost defect și nu a înregistrat exact consumul real.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Interpretarea Directivei (UE) 2019/944, a Regulamentului (UE) 2019/943 și a Directivei 2011/83/UE în ceea ce privește modul de stabilire a prețurilor energiei electrice, componentele care trebuie incluse [în preț] și modul de aplicare a principiului eficienței energetice; interpretarea Directivei 2011/83 referitor la întrebarea dacă un consumator este obligat să plătească prețul pentru o cantitate estimată de energie electrică în cazul în care aparatul de măsurare se defectează sau nu înregistrează corect din cauza unei intervenții străine sau în lipsa unei intervenții străine; de asemenea, interpretarea sa în ceea ce privește proporționalitatea costurilor de rețea și obligația consumatorilor de a suporta

aceste costuri în contextul în care furnizorul/operatorul trebuie să fie stimulat să își limiteze pierderile.

Întrebările preliminare

1) [Expresia] „tarif[e] inclusiv [...] a energiei pentru pierderi” în sensul articolului 46 alineatul (2) litera (d) din Directiva (UE) 2019/944 și al articolului 18 alineatul (8) din Regulamentul (UE) nr. 2019/943 trebuie interpretată în sensul că include și energia electrică consumată, dar neînregistrată de aparatul de măsurare în cazul în care nemăsurarea sau măsurarea eronată a energiei electrice la consumator

- a) se datorează unei intervenții străine,
- b) nu se datorează unei intervenții străine,

iar cauza nu a fost remediată în timp util de operatorul de sistem sau de furnizorul de energie electrică, astfel încât tariful include o cantitate de energie electrică „estimată” pentru o perioadă stabilită de lege al cărei sfârșit depinde de constatarea defecțiunii tehnice de către furnizor?

2) Obligația autorității de reglementare potrivit articolului 59 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2019/944 trebuie interpretată în sensul că principiul stabilirii unor criterii transparente pentru tarifele de transport și de distribuție sau pentru metodologiile corespunzătoare este respectat în cazul în care în tarif sunt incluse costurile operatorului în cazul unei defectări a aparatului de măsurare (care nu înregistrează sau care este defect din punct de vedere tehnic) pentru pierderile estimate pe o perioadă estimată atunci când cauza defecțiunii

- a) se datorează unei intervenții străine,
- b) nu se datorează unei intervenții străine,

iar cauza nu a fost remediată în timp util de operatorul de sistem sau de furnizorul de energie electrică care este proprietarul aparatului de măsurare?

3) Articolul 18 alineatele (1) și (7) din Regulamentul nr. 2019/943 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale potrivit căreia costurile pe care trebuie să le suporte un consumator pentru energia electrică se determină pe baza unei estimări a consumului său de energie electrică pentru o perioadă estimată, fără a se verifica cantitatea de energie electrică pe care a consumat-o efectiv, în cazurile în care există o defecțiune a aparatului de măsurare a energiei electrice și aceasta

- a) se datorează unei intervenții străine,
- b) nu se datorează unei intervenții străine?

4) Articolul 27 din Directiva 2011/83/UE trebuie interpretat în sensul că consumatorul este obligat să plătească o cantitate estimată de energie electrică într-o perioadă estimată, în cazul în care aparatul de măsurare nu înregistrează consumul efectiv de energie electrică, se află în afara proprietății consumatorului și nemăsurarea de către acesta a energiei electrice

a) se datorează unei intervenții străine,

b) nu se datorează unei intervenții străine?

5) Articolul 10 alineatul (4) din Directiva 2019/944 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care permite furnizorului de energie electrică/operatorului de sistem să recalculeze cantitatea de energie electrică prin înlocuirea ei cu o cantitate de energie electrică estimată pentru o perioadă estimată, în cazul în care aparatul de măsurare nu măsoară în mod corespunzător, se află în afara razei de acțiune a consumatorului, iar nemăsurarea de către acesta a energiei electrice

a) se datorează unei intervenții străine,

b) nu se datorează unei intervenții străine?

Dispozițiile de drept al Uniunii

Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului, articolul 1, articolul 2 punctele 1 și 2, articolul 3 alineatele (1) și (2), articolul 4, articolul 9 alineatele (1), (2) și (3), articolul 18 alineatele (1)-(4) și articolul 27

Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE, considerentul (83), articolul 1, articolul 2 punctele 1-4, articolul 10 alineatele (1) și (2), alineatul (3) literele (a), (b), (d), (e), (f), (g) și (h), precum și alineatele (4)-(12), articolul 46 alineatul (2) litera (d) și articolul 59 alineatul (1) literele (a) și (r)

Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, articolul 18 alineatele (1), (3), (7) și (8)

Dispoziții naționale

GRAZHDANSKI PROTSESUALEN KODEKS (CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ)

Articolul 7 (3) Instanța verifică din oficiu dacă contractul încheiat cu un consumator conține clauze abuzive. Ea ascultă părțile cu privire la acest aspect.

ZAKON ZA ENERGETIKATA (LEGEA ENERGIEI)

Potrivit articolului 83 alineatul (1), construirea și exploatarea rețelelor electrice se realizează în conformitate cu dispozițiile Pravila za izmervane na kolichestvoto elektricheska energia (Norme privind măsurarea cantității de energie electrică, denumite în continuare „PIKEE”), care stabilesc principiile, metodologiile și locurile de măsurare, precum și procedura și metodologia pentru recalcularea cantității de energie electrică în cazurile în care energia electrică nu a fost măsurată, a fost măsurată greșit sau inexact. Aceste norme se stabilesc de Komisia za energiyno i vodno regulirane (Comisia de reglementare pentru energie și apă, Bulgaria; denumită în continuare „comisia de reglementare”) la propunerea întreprinderilor din domeniul energiei electrice și se publică pe pagina de internet a comisiei de reglementare și a întreprinderilor din domeniul energiei electrice.

Articolul 1 din această lege cuprinde printre altele o definiție a „clientului casnic”: clientul care cumpără energie electrică sau încălzire centralizată cu apă fierbinte sau aburi ca agent de transfer al energiei termice pentru încălzire, climatizare și furnizarea de apă caldă sau de gaz natural pentru consumul propriu din gospodărie;

PRAVILA ZA IZMERVANE NA KOLICHESTVOTO ELEKTRICHESKA ENERGIA (NORME PRIVIND MĂSURAREA CANTITĂȚII DE ENERGIE ELECTRICĂ)

Conform articolului 1, aceste norme stabilesc în special cerințele referitoare la acuratețea măsurării și la verificarea proprietăților tehnice și metrologice ale aparatelor/sistemelor de măsurare și a conexiunilor de raportare aferente, drepturile și obligațiile proprietarului unui sistem de măsurare și ale participanților la activitatea de producție a energiei electrice, condițiile și procedurile pentru constatarea cazurilor în care energia electrică nu este măsurată, este măsurată greșit sau inexact, cerințele, procedurile și metodologia de exploatare a amplasamentelor de măsurare și a aparatelor de măsurare comercială.

Aceste norme prevăd de asemenea verificări ale aparatelor de măsurare comercială sub aspectul respectării cerințelor stabilite, inclusiv acuratețea măsurării efectuate de operatorul de sistem respectiv.

Pe lângă aceste verificări, operatorul de sistem (proprietarul aparatului de măsurare comercială) este obligat să asigure la fața locului verificări tehnice ale sistemului/aparatului de măsurare comercială, precum și înlocuirea sau adaptarea

programului de parametri al acestuia. Citirea aparatului de măsurare comercială nu constituie o verificare tehnică în sensul acestor norme.

Secțiunea IX din norme stabilește procedura și metodologia pentru recalcularea cantității de energie electrică.

Articolul 49 din aceasta prevede că operatorul de sistem respectiv întocmește un proces-verbal de constatare al verificării realizate potrivit acestor norme care se semnează de unul dintre reprezentanții săi și de utilizator sau de reprezentantul acestuia. Dacă cu ocazia verificării se constată că aparatul de măsurare comercială nu are proprietăților metrologice și/sau tehnice prescrise, că îi este afectată integritatea materială și/sau funcționalitatea sau că există suspiciunea că i-a fost adăugat un element străin, aparatul este demontat și i se aplică un sigiliu cu plumb pe care figurează logoul operatorului de sistem respectiv și un număr unic și se transmite autorității competente de supraveghere a verificărilor metrologice în termen de 14 zile de la data verificării.

Dacă defectarea aparatului de măsurare comercială se datorează forței majore în sensul normelor, operatorul de sistem respectiv nu trebuie să transmită aparatul demontat autorității competente de supraveghere a verificărilor metrologice.

În cazurile menționate mai sus, operatorul de sistem respectiv este obligat să monteze aparate de măsurare comercială funcționale.

Articolele 50, 51 și 52 stabilesc detaliile de calculare a cantității de energie electrică în cazul în care măsurarea realizată de aparatul de măsurare comercială nu a avut loc sau prezintă abateri nepermise, respectiv în cazul în care se constată o racordare necorespunzătoare la rețeaua de energie electrică și, respectiv, în cazul unei defecțiuni tehnice a aparatului de măsurare comercială care cauzează trecerea energiei electrice consumate prin sistemul de măsurare, dar care nu înregistrează această energie electrică consumată, și nu se poate constata nicio intervenție străină.

Potrivit articolului 56, în cazul recalculării cantităților de energie electrică în conformitate cu această secțiune din norme, operatorul de distribuție este obligat să emită utilizatorului o factură pentru cantitățile de energie electrică recalculate, să îi explice modul de recalculare și să îl informeze despre suma ce trebuie plătită pentru serviciile de rețea (cu excepția tarifului pentru accesul la rețeaua de distribuție care se calculează pe baza capacității disponibile), precum și despre „obligațiile față de public”. Cantitățile de energie electrică recalculate potrivit alineatului (1) se facturează pe baza prețului de piață estimat al energiei electrice din perioada de recalculare care se stabilește de comisia de reglementare în scopul acoperirii costurilor tehnice.

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Părțile sunt de acord că reclamantul este proprietarul unui imobil cu destinația de locuință care este racordat la sistemul de transport al energiei electrice din 10 aprilie 2022 și că pârâta avea dreptul în perioada respectivă și în locația respectivă să furnizeze și să factureze energie electrică. Ea deținea autorizația de operator al sistemului de transport și de furnizor de energie electrică. Pentru imobilul în discuție, în baza de date a pârâtei exista un cont de consumator pentru furnizarea și consumul de energie electrică. Nu se contestă faptul că între părți exista un raport contractual cu un consumator pentru furnizarea energiei electrice în perioada și în locația în discuție și că pentru casa reclamantului exista un contor (aparat de măsurare tehnică) care era montat în afara limitelor proprietății.
- 2 Nu se contestă nici faptul că angajați ai pârâtei au verificat contorul de energie electrică la 10 aprilie 2023. Acesta se găsea într-o cutie metalică de pe stradă care era accesibilă numai angajaților pârâtei. Contorul a fost demontat după verificarea din 10 aprilie 2023 și trimis spre verificare la Bulgarski institut po metrologia (Institutul Bulgar de Metrologie, denumit în continuare „BIM”) care a verificat aparatul de măsurare. Aceste constatări de fapt se regăsesc și în raportul de expertiză solicitat de instanță.
- 3 În urma verificării s-a constatat indiscutabil că contorul pentru tariful diurn nu acumula valori pentru măsurătoarea zilnică și că aparatul de măsurare nu avea defecțiuni vizibile, nici în exterior și nici la nivelul plăcii de circuite integrate sau al componentelor individuale ale contorului de energie electrică și nici al software-ului său. BIM a concluzionat că energia electrică care a trecut prin contor nu a fost cumulată potrivit tarifului setat și că contorul nu avea proprietățile metrologice corespunzătoare și nici nu îndeplinea cerințele privind acuratețea măsurării energiei electrice.
- 4 Pe baza acestor concluzii, pârâta a emis o factură în conformitate cu articolul 50 alineatul (1) litera (b) din PIKEE. Ea invocă faptul că, deoarece aparatul de măsurare s-a defectat, există un temei juridic pentru calcularea unui consum estimat de energie electrică pentru perioada de trei luni anterioară verificării, respectiv 11 ianuarie 2023-10 aprilie 2023. Consumul estimat calculat de pârâta a fost de 3168 KWh. Raportat la prețurile energiei electrice din acel moment a rezultat o sumă facturată de 2 058,26 leve (BGN) (aproximativ 1 000 de euro). Pârâta a calculat această sumă exclusiv pe baza tarifului diurn care este mai mare decât tariful nocturn.
- 5 Reclamantul consideră că nu datorează această sumă întrucât nu a cunoscut faptul că contorul de energie electrică s-a defectat, nu a avut acces la contor și că estimarea ar fi putut fi făcută și pe o perioadă mai scurtă, respectiv numai pentru perioada în care contorul de energie electrică a fost defect. El a formulat, așadar, o acțiune în constatare negativă solicitând să se constate că nu este obligat să plătească consumul de energie electrică estimat pentru ultimele trei luni anterior verificării.

- 6 Pârâta se opune acțiunii în integralitate și susține că suma a fost calculată în conformitate cu articolul 50 alineatul (1) litera (b) din PIKEE, care prevede situația în care aparatul de măsurare comercială nu face măsurători sau măsurătorile au abateri nepermise.
- 7 Din raportul de expertiză judiciară a rezultat că la momentul verificării, 10 aprilie 2023, energia electrică nu a fost înregistrată în întregime de contorul de energie electrică al casei reclamantului. Deși prin contor a trecut energie electrică, abaterea la măsurare a fost mai mare decât [valoarea] permisă. Contorul de energie electrică nu a acumulat valori de măsurare pe afișajul său. El a permis trecerea energiei electrice, însă nu a cumulat-o în ceasul/afișajul său, neprelucrând astfel impulsurile, cu alte cuvinte nu a măsurat energia electrică care a trecut prin el. Contorul nu a măsurat în întregime energia electrică în special în perioada 20 ianuarie 2023-20 februarie 2023. În perioada 21 februarie 2023-9 aprilie 2023 a măsurat numai parțial. Verificarea a avut loc la 21 aprilie 2023. Prin urmare, aparatul a măsurat incomplet sau parțial în perioada 20 ianuarie 2023-9 aprilie 2023.
- 8 Din raportul de expertiză judiciară rezultă că pârâta a verificat ultima oară contorul de energie electrică în discuție la 14 martie 2018. Verificarea ulterioară a avut loc la data în discuție, respectiv 12 aprilie 2023. Pârâta nu avea acces de la distanță la contorul de energie electrică pentru a citi în timp real valorile și pentru a verifica starea aparatului, citirile fiind realizate de fiecare dată de angajați ai pârâtei. La fața locului nu există aparate de măsurare care să verifice valorile energiei electrice. Prin urmare, expertul nu a putut constata cu exactitate care sunt cantitățile de energie electrică pe care reclamantul le-a consumat în perioada în care aparatul a măsurat incomplet sau parțial (20 ianuarie 2023-9 aprilie 2023).
- 9 Nu se contestă că contorul de energie electrică în discuție nu a înregistrat în întregime energia electrică care a trecut prin el, fapt care rezultă și din raportul de expertiză. Nu a existat nicio intervenție străină asupra aparatului de măsurare, nicio defecțiune a sistemului de racordare sau a comutatorului de la rețeaua de transport. Software-ul nu a fost manipulat. S-a constatat că motivul pentru care contorul nu a funcționat a fost o defecțiune internă, o perturbare a contorului. Contorul de energie electrică s-a defectat.
- 10 Nu se contestă că reclamantul a fost informat despre verificarea realizată și că pârâta i-a emis o factură pentru suma în discuție, pe care a și primit-o. Verificarea s-a realizat în conformitate cu legea și au fost întocmite procesele-verbale necesare. Reclamantului i s-a adus la cunoștință verificarea și rezultatele acesteia.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 11 Litigiul privește situația juridică, iar nu faptele. Reclamantul susține că nu datorează suma facturată, iar pârâta contestă această afirmație. Se ridică problema dacă modul în care a procedat pârâta încalcă protecția consumatorului. Poate o întreprindere furnizoare de energie electrică să solicite din oficiu și

unilateral plata sumelor facturate pentru trecut în cazul în care contorul de energie electrică nu a indicat valori măsurate, nu s-a aflat pe proprietatea consumatorului și este proprietatea furnizorului? Este discutabil dacă deși nu a fost în culpă (nu a defectat intenționat contorul), consumatorul este obligat să plătească suma pentru consumul de energie electrică estimat pentru ultimele trei luni, fără a se cunoaște cantitatea pe care a consumat-o în tarif diurn și în tarif nocturn. Prețul diferă în funcție de tarif.

- 12 Se pune problema dacă modul în care a procedat pârâta este compatibil cu protecția consumatorului, cu alte cuvinte dacă o întreprindere poate recalcula unilateral consumul de energie electrică al consumatorului atunci când contorul de energie electrică la care consumatorul nu avea acces nu a funcționat, iar recalcularea se bazează pe o cantitate estimată de energie electrică ce depinde de capacitatea contorului pentru o perioadă estimată, și nu de perioada propriu-zisă în care contorul a fost defect. Se pune în discuție faptul că consumatorul trebuie să suporte costurile estimate pentru energia electrică aferente unei perioade estimate în cazul în care, deși contorul său de energie electrică s-a defectat, acesta este proprietatea pârâtei și se află sub controlul furnizorului care a omis să îl demonteze neîntârziat și să îl înlocuiască cu unul nou, cu atât mai mult cu cât ultima verificare s-a realizat cu cinci ani înaintea verificării în litigiu.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 13 Considerentul (83) al Directivei 2019/944 instituie principiul reducerii pierderilor în rețea (ca parte a principiului general al eficienței energetice) și al citirii și monitorizării de la distanță în timp real a rețelei de către operatorul de sistem.
- 14 În privința pierderilor în rețea, legiuitorul bulgar a adoptat dispoziția articolului 83 alineatul (1) punctul 6 și alineatul (2) din Legea energiei, în temeiul căruia comisia de reglementare – o autoritate de reglementare în sensul Directivei 2019/944 – a stabilit normele pentru măsurarea cantităților de energie electrică.
- 15 Comisia de reglementare a introdus în PIKEE dispoziții pentru calculare pe baza cărora se determină, în lumina principiului îmbogățirii fără justă cauză, cantitatea de energie electrică pe care a consumat-o consumatorul într-o perioadă estimată (consum estimat de energie electrică). Regulile acoperă mai multe cazuri.
- 16 În cazul unei funcționări defectuoase din punct de vedere tehnic a aparatului de măsurare din cauza modificării dovedite a sistemului de racordare sau al unei intervenții străine în aparatul tehnic de măsurare datorate unor acțiuni (culpei) consumatorului, furnizorul de energie electrică percepe o sumă pentru o cantitate de energie electrică estimată în conformitate cu articolul 50 din PIKEE la un preț stabilit de comisia de reglementare. Astfel, articolul 50 din PIKEE reglementează metoda de calcul numai pentru cazul intervențiilor străine în înregistrarea consumului sau în tipul de racord. Dacă un consumator s-a racordat nelegal la sistemul de transport, întreprinderea de furnizare facturează energia electrică în conformitate cu dispozițiile articolului 51 din PIKEE.

- 17 Dacă contorul de energie electrică se defectează sau nu măsoară corect, fără nicio intervenție a consumatorului, decontarea are loc potrivit articolului 52 din PIKEE. Această dispoziție permite furnizorului să factureze o sumă pe baza consumului estimat de energie electrică în cazul defectării aparatului în lipsa intervenției consumatorului.
- 18 În cazul defectării sau al funcționării inexacte a unui comutator de tarif, furnizorul poate să calculeze suma potrivit articolului 53 din PIKEE. Potrivit dreptul bulgar, comutatorul de tarif este un ceas care comandă tarifarea în timpul zilei și tarifarea în timpul nopții. Până la 1 aprilie 2024, prețul energiei electrice era diferit în funcție de tariful diurn sau nocturn.
- 19 Dispozițiile articolelor 50-53 din PIKEE țin seama de principiul îmbogățirii fără justă cauză (principiul compensării energiei electrice consumate, dar neînregistrate). Normele pornesc de la premisa că, în cazul nemăsurării sau al funcționării defectuoase a unui aparat tehnic de măsurare, consumatorul a consumat într-o anumită perioadă o anumită cantitate de energie electrică la tariful nocturn sau la tariful diurn. Comisia de reglementare a stabilit o ficțiune pentru perioada de consum de energie electrică, pentru cantitatea de energie electrică și pentru tariful energiei electrice.
- 20 Dispozițiile menționate tratează cantitățile de energie electrică de la articolele 50-53 din PIKEE ca pierderi în rețea ale operatorului de transport și de sistem. Pierderea constă în consumul de energie electrică de către consumator, consum care nu a fost înregistrat de contor. Consumatorul nu plătește, așadar, cantitatea de energie electrică efectivă. Totodată, dispozițiile PIKEE instituie o ficțiune a cantității de energie electrică estimate, fără a ține seama de împrejurările concrete din gospodăria respectivă.
- 21 Aceste dispoziții stabilesc o cantitate „estimată” de energie electrică pentru o anumită perioadă care depinde de momentul în care furnizorul/operatorul constată defecțiunea aparatului. Dacă defecțiunea se constată târziu, furnizorul calculează energia electrică la un preț mai ridicat decât în cazul în care constatarea ar fi avut loc mai devreme. Acest lucru se datorează faptului că prețurile energiei electrice sunt actualizate și cresc odată la câteva luni.
- 22 Potrivit dispozițiilor naționale menționate, energia electrică neînregistrată de aparatul de măsurare reprezintă costuri care trebuie suportate de consumator în cuantum și în perioada stabilită pe cale normativă. Prin urmare, este necesar să se aibă în vedere principiul îmbogățirii fără justă cauză. Din punct de vedere juridic este vorba despre principiul compensării furnizorului de energie electrică de către consumator. Motivul acestei obligații este că, deși contorul de energie electrică s-a defectat, nu a măsurat corect sau a fost influențat printr-o intervenție străină, se poate considera că consumatorul a consumat totuși energie electrică.
- 23 Articolul 46 alineatul (2) litera (d) din Directiva 2019/944 prevede totodată că activitatea de transport al energiei electrice include tarife, inclusiv pentru pierderi.

- Potrivit articolului 18 alineatul (8) din Regulamentul 2019/943, autoritatea de reglementare a statului membru recunoaște aceste costuri ale operatorului de sistem și ține seama de ele la stabilirea tarifelor de distribuție, pentru a stimula operatorii de distribuție să sporească gradul de eficiență. Ținând seama de eficiența energetică, prin această măsură se urmărește crearea unor stimulente pentru furnizori/operatori pentru a-și optimiza rețelele în scopul de a diminua pierderile.
- 24 În această privință este neclar care sunt elementele pe care le include expresia „tarif[e] inclusiv [...] a energiei pentru pierderi” în sensul articolului 46 alineatul (2) litera (d) din Directiva 2019/944 și al articolului 18 alineatul (8) din Regulamentul nr. 2019/943. Aceste dispoziții trebuie interpretate în sensul că tarifele pentru pierderi cuprind și energia electrică consumată, dar neînregistrată de aparatul de măsurare, în cazul în care neînregistrarea sau înregistrarea eronată a energiei electrice la consumator a) se datorează comportamentului consumatorului, b) nu se datorează comportamentului consumatorului, ci unei defecțiuni a aparatului, iar consecința nemăsurării nu a fost remediată în timp util de operatorul de sistem sau de furnizorul de energie electrică?
- 25 În Regulamentul nr. 2019/943 este consacrat principiul proporționalității. Costurile ar trebui astfel să fie incluse în tarife. Pentru instanță se ridică problema dacă acest lucru nu este un argument împotriva obligației operatorului/furnizorului de a crește eficiența rețelelor lor prin reducerea costurilor pentru furnizarea energiei electrice. În speță s-a constatat că verificarea contorului respectiv a avut loc în anul 2018, anterior datei de 12 aprilie 2023. Furnizorul de energie electrică nu a luat, așadar, între 2018-2023 nicio măsură pentru verificarea și întreținerea aparatului. Abia după ce a descoperit defecțiunea aparatului la 12 aprilie 2023 el a calculat o sumă care ar fi trebuit să îi acopere potrivit dispozițiilor legale costurile pentru energia furnizată, dar nemăsurată. Cantitățile de energie electrică nemăsurată, astfel cum există în speță, pot fi facturate consumatorului în cazul în care furnizorul sau operatorul de sistem nu a remediat în timp util defecțiunea aparatului de măsurare? Instanța consideră că includerea costurilor pentru pierderi, cum sunt cele în discuție în procedura principală, ar diminua gradul de stimulare a furnizorul de energie electrică/operatorul de sistem de a-și reduce pierderile întrucât costurile nu ar fi suportate în acest caz direct [de el], ci de consumatorul final.
- 26 Este, prin urmare, neclar dacă articolul 18 alineatul (8) din Regulamentul nr. 2019/943 se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție, potrivit căreia consumatorul este obligat să plătească operatorului de sistem sau furnizorului de energie electrică consumul estimat de energie electrică în cazul în care un contor de energie electrică nu a măsurat sau nu a măsurat corect, fără culpa consumatorului, iar furnizorul sau operatorul nu a remediat în timp util cauza.
- 27 Pe de altă parte, autoritatea de reglementare în sensul articolului 59 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2019/944 este autorizată să stabilească sau să aprobe tarife

de transport sau de distribuție sau metodologiile pentru acestea. În această privință este neclar dacă articolul 59 din această directivă se opune sau nu unei reglementări naționale potrivit căreia costurile operatorului pentru energia electrică furnizată și consumată, care, din cauza unei defecțiuni a aparatului de măsurare, nu a fost măsurată sau nu a fost măsurată exact, sunt incluse în tarif. Această obligație a autorității de reglementare trebuie interpretată în sensul că stabilirea, conform unor criterii transparente, a tarifelor de transport sau de distribuție ori a metodologiilor pentru acestea este respectată în cazurile în care cauza funcționării defectuoase a aparatului de măsurare a) se datorează unui comportament al consumatorului sau b) nu se datorează unui comportament al consumatorului, ci unui contor defect? Este necesar să se țină seama de faptul că acest tarif include costurile de operare ale furnizorului de energie electrică/operatorului de sistem în cazul unor defecte ale aparatelor de măsurare care nu au fost remediate neîntârziat de furnizor/operatorul de sistem, și anume până la concurența pierderilor estimate pentru o perioadă estimată.

- 28 În plus, articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2019/943 prevede sarcina consumatorului de a plăti operatorului de transport și de sistem tarifele reprezentând costurile rețelei, iar alineatul (7) că aceste costuri reflectă utilizarea rețelei de distribuție de către utilizatorul sistemului. Este neclar modul în care aceste costuri ar trebui să reflecte utilizarea rețelei de distribuție de către utilizator – pe baza unei decontări estimate sau pe baza costurilor/pierderilor calculate efectiv. Articolul 18 alineatele (1) și (7) din Regulamentul nr. 2019/943 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care prevede metode de calcul pentru costurile pe care trebuie să le suporte un consumator pentru energia electrică, determinate pe baza unei estimări a consumului de energie electrică într-o perioadă estimată, și care în cazul unei defecțiuni a aparatului tehnic de măsurare (contorul de energie electrică) nu ține seama de cantitatea de energie electrică pe care a consumat-o efectiv consumatorul?
- 29 Conform articolului 3 din Directiva 2011/83, contractele de furnizare a energiei electrice intră în domeniul de aplicare al protecției consumatorului. În speță este stabilit faptul necontestat de părți că între ele există un raport contractual de furnizare a energiei electrice în locația menționată. Articolul 27 din Directiva 2011/83 scutește consumatorul de plata către furnizorul de energie electrică a unei sume care depășește furnizarea de energie electrică comandată. Această dispoziție stabilește astfel principiul conform căruia consumatorul trebuie să plătească numai energia furnizată pe care a consumat-o efectiv. Dispozițiile PIKEE consacră în schimb în dreptul național principiul potrivit căruia cantitatea estimată de energie electrică pentru o anumită perioadă trebuie plătită atunci când aparatul de măsurare nu a avut capacitatea tehnică de a măsura consumul de energie electrică în alte cazuri decât cele de la articolele 50-53 din PIKEE. Plata pentru o cantitate estimată de energie electrică care nu a fost măsurată efectiv este datorată potrivit dreptului bulgar în considerarea principiului reducerii costurilor pentru energia electrică (principiul eficienței energetice), consacrat în considerentul (83) al Directivei 2019/944. Aceste costuri ale rețelei de energie electrică sunt transferate asupra consumatorului. În plus, articolul 4 din Directiva 2011/83 stabilește

principiul potrivit căruia statele membre nu pot introduce dispoziții mai stricte decât cele ale directivei. Este, prin urmare, neclar dacă articolele 4 și 27 din Directiva 2011/83 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale care prevede obligația consumatorului casnic de a plăti o cantitate estimată de energie electrică pentru o perioadă estimată în cazul în care aparatul de măsurare nu a înregistrat efectiv cantitatea de energie electrică, s-a aflat în afara razei de acțiune a clientului, iar neînregistrarea a) se datorează unei intervenții străine asupra contorului sau comportamentului clientului ori b) nu se datorează unei intervenții străine asupra contorului sau comportamentului clientului, ci unei defecțiuni în funcționarea aparatului, în condițiile în care consumatorul nu a avut acces la aparatul de măsurat, iar furnizorul/operatorul nu a remediat în timp util defecțiunea aparatului. Articolul 27 din directivă trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care contorul măsoară eronat sau inexact, iar acest lucru nu se datorează comportamentului consumatorului, acesta trebuie să plătească numai cantitatea pe care a consumat-o efectiv?

- 30 În plus, articolul 10 alineatul (4) din Directiva 2019/944 prevede că furnizorii trebuie să notifice clienților lor orice ajustare a prețului de furnizare. Prețul final pentru consumator se calculează, așadar, pe baza cantității de energie electrică consumată și a prețului pe unitatea de măsură. În această privință, este neclar dacă articolul 10 alineatul (4) din Directiva 2019/944 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care permite furnizorului de energie electrică/operatorului de rețea să compenseze în împrejurările descrise mai sus cantitatea de energie electrică prin estimarea cantității de energie electrică consumată într-o perioadă estimată.
- 31 Interpretarea dispozițiilor de dreptul Uniunii menționate este necesară pentru a se stabili ce trebuie să se înțeleagă prin acoperirea pierderilor de energie din sistem și dacă aceste costuri se suportă de furnizor sau de consumator. Pe de o parte, grevarea furnizorului cu asemenea costuri îl determină să își sporească eficiența energetică (principiul eficienței energetice) și, pe de altă parte, aceasta garantează protecția consumatorului în Uniunea Europeană (consumatorul trebuie să plătească numai pentru consumul său de energie electrică). În legătură cu protecția consumatorului este necesar să se interpreteze și aspectul dacă consumatorul trebuie să plătească cantitatea estimată de energie electrică dintr-o perioadă estimată dacă nemăsurarea nu îi este imputabilă. Necesitatea interpretării rezultă din nevoia de a verifica proporționalitatea reglementării naționale introduse referitoare la plata energiei electrice în cazul defectării contorului în raport cu dispozițiile Uniunii privind protecția consumatorului în legătură cu prestațiile de furnizare. Interpretarea este de asemenea necesară pentru a clarifica dacă introducerea de către autoritatea de reglementare a unei ficțiuni pentru energia electrică consumată este permisă în cazul defectării contorului.
- 32 Pentru motivele expuse, în cauză este necesar să se adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene o cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 primul paragraf litera (b) din TFUE. Este îndoielnic dacă dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că nu se opune obligației consumatorului de a plăti pentru

energia electrică furnizată o sumă de bani calculată pe baza cantității estimate de energie electrică dintr-o perioadă estimată, fără a se verifica dacă consumatorul a consumat efectiv această cantitate de energie electrică în această perioadă. Este permisă introducerea unor ficțiuni precum cele în discuție în speță în scopul calculării sumei facturate? Instanța consideră că interpretarea dreptului Uniunii este necesară pentru soluționarea corespunzătoare a litigiului, scop în care trebuie să aprecieze măsura în care sunt protejate drepturile consumatorului și dacă este aplicabil principiul eficienței energetice atunci când costurile sunt transferate asupra consumatorului fără a se verifica consumul efectiv.

DOCUMENT DE LUCRU